

ologie van de katholieke vakbeweging in de eerste twee decennia van onze eeuw; 'Antoon Coolen en het katholicisme' (Ronald Groeneweg); 'Anton van Duinkerken bij De Tijd, 1927-1952' (N.G. Schrama) en 'Het Segobawerk' (W.P.M. Remmers), over katholieke culturele werklozenzorg aan het einde van de jaren dertig.

Het *Jaarboek 1994* bevat de teksten van de lezingen en toespraken, uitgesproken bij gelegenheid van de viering van het vijftiengjarige bestaan van het KDC. Deze viering vond plaats op 2 juni 1994 onder het motto 'KDC-spiegel van het Nederlands katholicisme'. Het lustrumsymposium werd geopend door J.M.G. Thurlings ('Het katholicisme in de (post)moderne tijd'); vervolgens spraken de Zwitserse historicus Urs Altermatt ('Religion und Nationalismus') en de theoloog Maria ter Steeg-van Wayenburg ('Van kathedraal naar een onaf kunstwerk. Katholieken en hun God in Nederland'). In een plechtige middagzitting spraken de voorzitter van de begeleidingscommissie van het KDC, A.V.M. Struycken ('Katholiek Documentatie Centrum 1969-1994'), Rijksarchivaris F.C.J. Ketelaar ('Openbaar en bijzonder archiefwezen vroeger, nu en in de toekomst') en Th.H.J. Stoelinga, voorzitter van het College van Bestuur van de Katholieke Universiteit Nijmegen ('De plaats van het KDC binnen de Katholieke Universiteit Nijmegen'). De lustrumviering werd besloten met de eveneens in dit jaarboek opgenomen inaugurele rede van KDC-directeur Jan Roes als hoogleraar geschiedenis van het Nederlands katholicisme ('In de kerk geboren. Het Nederlands katholicisme in anderhalve eeuw van herleving naar overleving').

Dit lustrumjaarboek bevat bovendien een volledig overzicht van de KDC-collecties en -archieven, een lijst van publicaties en een overzicht van in deze vijftiengjarige periode gehouden exposities.

Het *Jaarboek 1995* bevat de artikelen 'Conservatie en katholieken tijdens het kabinet-Van Zuylen-Heemskerck, 1866-1868' (Ron de Jong); 'Uit dezelfde mond komt vloek en zegen. De ontvangst van het medium televisie onder katholieken 1925-1960' (Jan van der Heijden); 'Het lied der hel. De houding van de katholieke elite ten opzichte van

populaire muziek, 1925-1970 (Ad Maatjens); 'Wiens brood men eet ...? De herstellingssoorten Sonnehaert en Ariënschhof: financiering als factor in de ontwikkeling van twee verzuilde instellingen, 1948-1977' (Jan Peet); 'De religieuze wortels van het burgerlijk-kapitalistische ethos' (Marijke ter Voert, Albert Felling en Jan Peters). Paul Begheyn sj vult een eerder door hem samengestelde bibliografie aan betreffende de geschiedenis van de jezuiteten in Nederland (*Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum* 19(1989), p. 149-176). De registers op onderwerpen en auteurs betreffen de beide bibliografieën.

Lodewijk Winkeler

¶ **W. van der Meij, 125 Jaar Algemeen College van Toezicht. Een terugblik op het beheer van de kerkelijke goederen en fondsen van de hervormde gemeenten in Nederland en het toezicht daarop in de jaren 1870 tot 1996, Zoetermeer 1996, ISBN 90-239-0833-39, f 42,50.**

Met het verschijnen van deze publicatie is een belangrijk deel van de geschiedenis van het beheer over de kerkelijke goederen en fondsen van de hervormde gemeenten en het toezicht daarop, in zoverre dit viel onder het Algemeen College van Toezicht (afgekort AC), in kaart gebracht.

Aan dit college dat bij KB van 9 februari 1866 in leven werd geroepen, werden alle bevoegdheden overgedragen, die vanaf de totstandkoming van de reglementen op de administratie der kerkelijke goederen in de jaren 1819-1823 aan de koning voorbehouden waren.

Dit toezicht werd echter niet zoals tevoren, bij dat van de overheid, dwingend voorgeschreven, maar aan de gemeenten aangeboden, waarbij het echter in de bedoeling en de verwachting lag dat zij alle zich hieraan vrijwillig zouden onderwerpen. De beslissingsbevoegdheid hierover berustte in elke gemeente bij de stemgerechtigde leden, de kerkera-den stonden hier buiten.

Van de ongeveer 1300 gemeenten stelden er zich 900 onder dit toezicht, hetgeen betekende dat er